

Naučni skup: **Kultura identiteta. Antropologija, religije i alternativne religije**, Filozofski fakultet u Beogradu, 5-6. novembar 2010.

Početkom novembra 2010. godine, na Filozofskom fakultetu u Beogradu, upriličen je dvodnevni naučni skup **Kultura identiteta. Antropologija, religije i alternativne religije** u organizaciji Odeljenja za etnologiju i antropologiju, Instituta za etnologiju i antropologiju kao i Centra za istraživanje alternativnih religija Filozofskog fakulteta. Interesantna problematika okupila je brojne stručnjake, kako iz antropologije tako i iz srodnih naučnih disciplina, koji su u svečanoj sali „Dragoslav Srejskić”, kroz četiri sesije, promišljali pitanje identiteta, religije i uopšte koncepta alternativne religije.

Pozdravnu reč okupljenima uputio je prof. dr Bojan Žikić, upravnik Odeljenja za etnologiju i antropologiju, koji je potom svojim izlaganjem o konceptu „ambivalentnosti” i identifikaciji aktera religijskih tekstova sa kulturnim herojima (*Isus, Irod ili Elvis Pristi: o logici „ambivalentnosti” identifikacije sa kulturnim herojima*), započeo prvu sesiju (moderator Danijel Sinani). U ovom delu prisutni su imali prilike da čuju razmišljanja o religiji kao segmentu izmišljenih svetova u okviru fantazijske i SF književnosti (Ljiljana Gavrilović *Izmišljanje izmišljenog: fantastične religije*), kao i da se upoznaju sa istraživanjem na temu povezanosti verske konverzije sa rekonstruisanjem sopstvenih narativnih identiteta kod narkomana – rekonvalescenata (Srđan Sremac *Tamna strana kašike: pripovedanje i rekonstruisanje sopstva iz iskustva zavisnosti*).

U okviru narednog panela (moderator Dragan Todorović) najpre je bilo reči o centralnom sufijском ритуалу *zikru* u kontekstu obnove sufizma u BiH nakon raspada Jugoslavije (Milan Vukomanović *Zikr – zazivanje Boga u kadirijском i nakšibendiјском tarikatu*), a zatim i o interpretativnom pristupu religiji Kliforda Gerca (Gordana Gorunović *Gercov interpretativni pristup religiji: komparativno proučavanje islama u Indoneziji i Maroku*). Nakon toga, Aleksandra Pavićević je predstavila svoju analizu koncepta smrti i pitanja religioznosti u savremenoj Srbiji (*Kome pripada smrt? Predstave o smrti i posmrtni rituali u Srbiji – između religije, politike i medicine*) dok je Zorica Ivanović pitanju religije prišla kroz analizu hrišćanskih konceptata porodice, braka i srodničkih odnosa (*Hrišćanstvo i transformacije srodstva u evropskim društvima: od kanonskog prava do novih reproduktivnih tehnologija*). Poslednje predavanje u okviru druge sesije bilo je posvećeno sagledavanju *kulturnog turizma i turističke kulture* kao svojevrsnog vida nekritičkog obožavanja civilizacije (Marko Stojanović *Kulturni turizam: fragmentarna religioznost*).

Drugi dan skupa počeo je sekcijom čiji je moderator bio Miloš Milenković, a u okviru koje je učestvovalo petoro izlagača. U svom radu *Fasci-*

*kle, registri i kabineti. Šta su to alternativne religije u Srbiji?* Danijel Sinani je načinio kraći pregled najznačajnijih pokušaja određenja koncepta „alternativna religija” i problematizovao termin „novi religijski pokret”. Neoprotestantizam je kao primer razmatran na dva načina. Najpre je Aleksandra Đurić Milovanović govorila o shvatanju neoprotestantizma kao alternativne religije u okviru zajednice Rumuna u Vojvodini (*Alternativna religija: neoprotestantizam kod Rumuna u Vojvodini*), dok je ovu religiju, u kontekstu Roma jugoistočne Srbije, istraživao Dragan Todorović (*Protestantizam – nova religija Roma jugoistočne Srbije*). Da i sajber prostor može poslužiti kao mesto za uspostavljanje kontakata sa širom društvenom zajednicom pokazala je Nataša Mladenović radom *Alternativna duhovnost u sajberprostoru: analiza internet prezentacije Internacionalne škole zlatnog ružinog krsta u Srbiji*. Prva sesija je završena predavanjem Gorana Šanteka koji je razmatrao religiju kao važno sredstvo za formiranje koncepcija o sopstvenom identitetu, a zatim i o društvu i svetu (*Postajati svetim. Primjer religijske transformacije osobnoga identiteta*).

Nakon planirane diskusije održana je i poslednja sekcija skupa čiji je moderator bio Goran Šantek. Najpre je Gordana Blagojević istraživala mehanizme koji utiču na stvaranje savremenog pravoslavnog identiteta u Srbiji kroz ikonopisačko stvaralaštvo (*Tržište ikona i konstruisanje pravoslavnog identiteta: stanje u Srbiji danas*). Pitanje religije i nacionalnog identiteta razmotrila je Armanda Hisa kroz analizu verskog i nacionalnog identiteta na primeru post-komunističke Albanije (*Razmatranje odnosa religije i nacionalnog identiteta. Slučaj post-komunističke Albanije*). U završnom zajedničkom izlaganju, Martina Topić i Dragan Todorović su analizirali vezu između religijskog i evropskog identiteta na primeru Srbije i Hrvatske (*Religijski identiteti u Hrvatskoj i Srbiji: balast ili prednost u izgradnji evropskog identiteta?*).

Raznovrsnost tema i pitanja koja su na ovom skupu pokrenuta svakako čine ovaj susret jednim plodnim naučnim okupljanjem, koji za rezultat ima i objavljenu knjigu apstrakata u izdanju Odeljenja za etnologiju i antropologiju kao i Srpskog genealoškog centra.

**Marija Ristivojević**